

TOIMINTAKERTOMUS 2013

1. PÄÄKAMPANJAT

1.1. STOP ASEET

Amnestyn vaikuttamistyön ja kampanjoinnin vaatimuksena jo yli 12 vuotta ollut kansainvälinen asekauppasopimus hyväksyttiin New Yorkissa huhtikuun alussa äänin 155-3 ja allekirjoitettiin juhlallisesti kesäkuussa. Vuoden lopussa 116 maata oli allekirjoittanut sopimuksen ja yhdeksän maata oli sen ratifioinut. Sopimus astuu voimaan kun sen on ratifioinut 50 maata.

Eduskunta hyväksyi asekauppasopimuksen 16.12.2013 ja samalla erityislain, jonka mukaan Suomi tulee noudattamaan ihmisoikeusnäkökulman kannalta tärkeimpiä sopimuksen 6 ja 7 artiklaa jo ennen kuin sopimus virallisesti astuu voimaan. Ratifiointi voi EU-maiden kohdalla tapahtua vasta kun EU-neuvosto on hyväksynyt sopimuksen.

Toiminnanjohtaja osallistui sopimuksen loppuneuvotteluihin Amnestyn delegaation jäsenenä New Yorkissa maaliskuussa. Neuvotteluiden edistymistä pystyi seuraamaan hänen blogiensa, videoviestiensä ja twitter -päivitystensä kautta ja hän puhui sekä ulkoministeriön järjestämässä juhlassa sopimuksen kunniaksi että piti avauspuheen Amnestyn kansainvälisen edustajakokouksen erityisessä ATT-juhlassa. Vuoden aikana Amnestyn rooli asekauppaneuvotteluissa sai paljon mediahuomioita.

Eduskuntakäsittelyn alla viestimme sekä ministeriölle että eduskunnalle, että kannatamme sopimuksen pikaista hyväksymistä. Samalla totesimme, että viime vuosien paljastukset aseviennistä Bahrainiin osoittavat, että vientivalvontajärjestelmä vuotaa. Vientivalvonnan uudistustarve huomioitiin myös hallituksen esityksen taustamuistiossa ja jatkamme tätä työtä vuonna 2014.

1.2. SÄÄNNÖT SÄILÖLLE

Sisäministeri Päivi Räsäselle luovutettiin marraskuussa yli 10 000 suomalaisen allekirjoittama vetoamus, jossa vaaditaan turvapaikanhakijoina tulleiden lasten säilöönoton kieltämistä ja säilöönnotolle vaihtoehtoja. Tapaamisessa keskusteltiin sisäministeriön luonnoksesta hallituksen esitykseksi ulkomaalaislain ja säilöönottoa koskevan lain muuttamiseksi. Luonnos ei vastaa vaatimuksiamme, sillä se sallisi yksin tulleiden lasten lyhytaikaisen säilöönoton maasta poistamistilanteissa, mahdollistaisi edelleen huoltajan kanssa olevan lapsen säilöönoton jopa vuodeksi eikä lisäisi säilöönoton vaihtoehtoja. Olemme tapaamisen jälkeen jatkaneet kirjeenvaihtoa Räsäsen kanssa ja tämä kampanja tulee jatkumaan vuonna 2014.

Säännöt säilölle -kampanja lanseerattiin debattiartikkelilla Helsingin Sanomissa 28.4. Samaan aikaan kirjoitimme ensimmäistä kertaa Räsäselle kampanjan vaatimuksista. Vuoden aikana jatkoimme keskustelua Räsäsen kanssa sekä kirjeitse että tapaamisilla ja myös median ja blogien kautta. Räsäsen mukaan yksin tulleita turvapaikanhakijalapsia otetaan säilöön harvoin, yleensä vasta käännyttämisen varmistamiseksi, jolloin he eivät ministerin mukaan enää ole turvapaikanhakijoita. Arvostelimme Räsäsen tapaa erotella turvapaikanhakijat ja ”entiset turvapaikanhakijat”. Totesimme myös, että putkaan säilöön ottamisesta ei päästä eroon ainoastaan laajentamalla Helsingissä olevan Metsälän säilön kapasiteettia. Asiaan voidaan paremmin puuttua jo nyt käyttämällä entistä enemmän säilöönoton vaihtoehtoja.

Paikallisaktiivimme järjestivät eri puolilla Suomea 24 Säännöt säilölle -tapahtumaa huhtisyysskuussa. Helsingissä osallistuimme näyttävällä panoksella Maailma kylässä -festivaaliin 25.–26.5. Oman kampanjapisteen lisäksi tapahtumassa oli näkyvästi esillä Säilö-ihmisöikeusteos. Alaikäisten turvapaikanhakijoiden tarinoinhin perustuvassa teoksessa esiintyi 15 lasta ja nuorta. Tampereen Sosiaalifoorumissa järjestettiin Säännöt säilölle -keskustelutilaisuus 8.6.

Kesäkuussa vierailimme *International Detention Coalitionin* ja *End Child Detention* -kampanjan asiantuntijoiden kanssa Metsälän säilöönottoyksikössä ja vastaanottokeskuksessa, seurasimme säilöönotto-oikeudenkäyntejä käräjäoikeudessa, tapasimme eduskunnan ihmisoikeusryhmään kuuluvia kansanedustajia sekä sisäministeriön säilöönottotyöryhmää. Järjestimme myös keskustelutilaisuuden pakolaistyötä tekeville järjestöille.

Olimme lokakuussa eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan kuultavana ulkomaalaislain muutoksista ja lausuimme tilaisuudessa säilöönotosta yleisesti. Amnestyn kannat huomioitiin hyvin sekä työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan että hallintovaliokunnan lausunnoissa, sillä molemmat valiokunnat vaativat lasten säilöönoton kieltämistä. Olimme vuoden aikana esillä useassa eri mediassa säilöönottoon liittyvissä kysymyksissä.

1.3. 10 PÄIVÄÄ IHMISOIKEUKSILLE

10 päivää ihmisoikeuksille -kampanjassa 1.12.–10.12. vedottiin Yorm Bophan, Ihar Tsikhanjukin, Miriam Lopezin, Eskinder Negan, kolmen Bolotnajan aukion mielipidevangin sekä 13 bahrainilaisen mielipidevangin puolesta ja lähetettiin solidaarisuuskortteja. Kambodzhalainen mielipidevanki Yorm Bopha vapautui ehdonalaiseen marraskuun lopussa jo ennen kirjekampanjan alkua, ja venäläinen mielipidevanki Vladimir Akimenkov vapautui joulukuun lopulla armahduksessa.

Kampanjaan osallistuneiden määrä kasvoi edellisestä vuodesta merkittävästi. Verkossa toimi jakson aikana yli 6000 ihmistä ja verkkoallekirjoituksia kertyi yli 20 000. Paikallistapahtumissa kampanjointiin osallistui noin tuhat ihmistä ja yli 1600 ihmistä allekirjoitti tekstiviestivetoituksen. Kampanjajakson aikana järjestettiin 17 tapahtumaa yhdeksällä paikkakunnalla. Facebookissa kampanja sai 280 000 näyttökertaa. Tänä vuonna ensimmäistä kertaa kokeillun solidaarisuuskorttisivuston kautta lähti 350 korttia. Kirjeenkirjoittamista kokeiltiin myös kuuden lukio- ja yläkoululuokan kanssa, joissa vastaanotto oli hyvin positiivista. Koulujen kanssa tehdystä työstä tuloksena on malli, jonka pohjalta voimme laajentaa koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä huomattavasti vuoden 2014 kampanjassa.

Kansainvälisen kirjemaratonin suunnittelu ja toteutus tehtiin ensimmäistä kertaa osin yhteistyössä muiden pohjoismaisten Amnesty-osastojen kanssa. Yhteistyötä tekivät pohjoismaiset kampanjakoordinaattorit ja asiantuntijat. Norjan, Tanskan, Ruotsin ja Suomen osastot lähettivät ulkoministeriöihinsä sekä maiden edustustoille (Etiopia, Bahrain) yhteiset kirjeet, jotka koskivat bahrainilaisia oppositioaktivisteja ja etiopialaista mielipidevankia Eskider Negaa. Osana yhteistyötä Ruotsin osasto otti käyttöönsä Suomessa suunnitellun verkkosivutoteutuksen, vastaavasti Suomen osasto käytti Ruotsin osaston hyväksi havaitsemaa solidaarisuuskorttisivustoa. Suomen osasto sai joulukuun lopulla kehitysministeriltä vastauksen Eskinder Negaa koskevaan tiedusteluun. Olimme yhteydessä myös Etiopiassa toimiviin suomalaisiin kehitysyhteistyöjärjestöihin.

2. IHMISOIKEUSTYÖN PAINOPISTEET

2.1. KOTIMAAN VAIKUTTAMINEN

Ulkoministeriö laati vuonna 2013 ensimmäistä kertaa Suomen kansainvälistä ihmisoikeuspolitiikkaa koskevan strategian ja toimintaohjelman. Vaikutimme näiden sisältöön kansainvälisten ihmisoikeusasioiden neuvottelukunnan kautta, osallistumalla useisiin kuulemistilaisuuksiin ja kattavalla lausunnolla. Työn tulokset näkyivät sekä strategiassa että toimintaohjelmassa, jotka julkaistiin kesällä.

Suomen ensimmäinen kansallinen ihmisoikeustoimintaohjelma päättyi vuoden 2013 lopussa. Olimme mukana eri tahoista koostuvassa ihmisoikeustoimijoiden paneelissa, joka seurasi ohjelman toimeenpanoa. Paneeli antoi ohjelman toimeenpanoa arvioivan lausunnon vuoden 2014 alussa. Kansallisen ihmisoikeusinstituution puitteissa toimiva ihmisoikeusvaltuuskunta hyväksyi loppuvuonna kattavat suositukset Suomen ihmisoikeuskasvatuksen kehittämiseksi. Olimme tiiviisti mukana suositusten muotoilussa.

Laadimme Suomea koskevan lausunnon YK:n kidutuksenvastaiselle komitealle huhtikuussa ja ihmisoikeuskomitealle kesäkuussa. YK:n ihmisoikeuskomitea antoi heinäkuussa Suomen määräaikaisraportin käsittelyä koskevat loppupäätelmät. Amnestyn lausunnossa esille nostetuista asioista komitea antoi suosituksia epäillyistä CIA:n vankilennoista, naisiin kohdistuvasta väkivallasta (erityisesti raiskauksista), sukupuoli- ja seksuaalivähemmistöjen syrjinnästä, ihmiskaupasta, ulkomaalaisten säilönnöstä, oikeudenmukaisesta oikeudenkäynnistä, aseistakieltäytyjistä ja nopeutetusta turva- paikkamenettelystä. Lausunnot annettiin nyt ensimmäistä kertaa ja niiden toimivuutta vaikuttamistyön välineenä arvioidaan jatkossa.

Laadimme myös Suomea koskevan osuuden Amnestyn vuosiraporttiin 2013.

Pidimme säännöllisesti yhteyttä ulkoministeriöön YK:n ihmisoikeussopimusten valvontajärjestelmän vahvistamisesta. Amnestyn näkemykset otettiin hyvin vastaan ja Suomen viranomaisilta saatiin prosessin etenemisestä arvokasta tietoa, jota toimitettiin Amnestyn toimistoon New Yorkissa.

EU:n oikeus- ja sisäasiat: EU:n oikeus- ja sisäasioita koskevassa työssä pyrimme vaikuttamaan Suomen kantaan oikeutta avustajaan koskevaan direktiiviehdotukseen sekä kehoitimme Suomea toimimaan aktiivisesti EU:n ihmisoikeusmekanismin perustamisen puolesta.

2.2. KUULUU KAIKILLE -KAMPANJA

2.2.1. Pakkohäätöjen lopettaminen: Romanian oikeudet Euroopassa

EU:n komissio arvioi vuoden aikana kansallisten romanistrategioiden toimeenpanoa. Osallistuimme Amnestyn oman arvion tekoon kertomalla EU-toimistolle Suomen romanipoliittisen ohjelman etenemisestä. Arvion myötä EU:n ministerineuvosto antoi joulukuussa suositukset romanien integroinnin vahvistamiseksi. Suosituksissa korostetaan tarvetta erityisiin syrjinnänvastaisiin toimenpiteisiin ja painotetaan tarvetta lopettaa romanilasten segregaatio kouluissa sekä noudattaa kansainvälisiä ihmisoikeusnormeja pakkohäätötilanteissa.

Eurooppalainen *Human rights here, Roma rights now* -kampanja lanseerattiin kansainvälisen romanipäivän alla 4.4. Julkaisimme oikeuskomissaari Viviane Redingille suunnatun vetoamuksen, jossa komissiolta vaadittiin tehokkaita toimia romanien syrjinnän lopettamiseksi. Suomalaisia Euroopan parlamentin jäseniä pyydettiin osallistumaan lanseeraustapahtumiin Brysselissä. Tapahtumien seurauksena komissio ilmoitti olevansa valmis käynnistämään tarvittaessa rikkomusmenettelyn ns. rasismidirektiivin nojalla sellaisia jäsenvaltioita kohtaan, joissa romanien syrjintä jatkuu. Vetoamuk-

seen kerättiin Suomessa 6408 ja kansainvälisesti 95 240 nimeä, jotka toimitettiin Redingille kesäkuun lopussa. Kampanjan innostamana Euroopan parlamentin jäsen Mitro Repo teki romanien syrjinnästä komissiolle kirjallisen kysymyksen, johon komissaari Reding vastasi kesäkuun lopussa.

Kirjoitimme vuoden aikana useasti Romanian lähetystöön ja Suomen ulkoministeriöön romanien pakkohäädöistä mm. Eforie Sudissa ja Baia Maressa. Suomen Romanian edustusto oli pakkohäätöjen suhteen aktiivinen ja järjesti Amnestyn tutkijoiden kanssa tapaamisia kiinnostuneiden maiden edustajien kanssa Bukarestissa. Vetosimme verkossa Eforie Sudin pakkohäätöjä sekä Roomassa, Italiassa vuokra-asuntojen saamiskriteereihin sisältyvää järjestelmällistä romanien syrjintää vastaan.

Osallistuimme Suomen ja Euroopan neuvoston järjestämään kansainväliseen romaninaisten konferenssiin syyskuussa sekä Yhteiset lapsemme ry:n koordinoiman liikkuvan romaniväestön lasten tilannetta Euroopassa ja Suomessa valottavan viestintä- ja kasvatushankkeen valmisteluun.

Vapaaehtoiset romanikoordinaattorit tiedottivat romanien syrjinnästä ja tekivät kampanjatyötä ylläpitämällä sähköpostilistalla ja facebook-ryhmässä.

2.2.2. Seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeudet: *My body, my rights* -kampanja

Yli 8000 ihmistä allekirjoitti maailman johtajille suunnatun kansainvälisen vetoituksen. Painotimme suomalaisia europarlamenttiedustajia, jotta parlamentti hyväksyisi seksuaalioikeuksia tukevan raportin ja osallistuimme mediakeskusteluun aiheesta. Parlamentti ei hyväksynyt raporttia.

Järjestimme kaksi seksuaali- ja lisääntymisterveysoikeuksia käsittelevää tapahtumaa. Naistenpäivän kannanotossa vaadimme yhteistyöjärjestöjen kanssa terveystalvuuja väkivaltaa kokeneille paperittomille naisille.

Koulutimme jäsenistöä seksuaalioikeuksista syysseminaarissa. Aloitimme vuosien 2014–2015 toiseksi prioriteettikampanjaksi valitun *My Body, My Rightsin* valmistelun ja konsultaation seksityötä koskevasta Amnestyn kannasta. Laadimme Koulukinolle Häätanssi -elokuvaan ihmisoikeuskasvatusmateriaalin. Asiantuntijan kirjoittama kolumni seksuaalisesta itsemääräämisoikeudesta ihmisoikeutena julkaistiin Huorasatu -näytelmän käsiohjelmassa.

2.2.3. Yritysvastuu – miten suomalaiset yritykset kantavat vastuunsa

EU:n komissio arvioi vuoden aikana jäsenvaltioiden vientiluottolaitosten toimintaa, mm. toiminnan ihmisoikeusvaikutuksia. Keräsimme siksi tietoa ihmisoikeuksien huomioimisesta Finnveran toiminnassa EU-toimistollemme. Keskustelimme ihmisoikeusvaikutusten arvioinnista valtion yritysoimistuksesta vastaavan Solidiumin kanssa ja osallistuimme Solidiumin asiantuntijakuulemiseen. Lisäksi osallistuimme ulkoministeriön seminaariin, jonka tavoitteena oli antaa eväitä yritysten ihmisoikeusvastuuta koskevien periaatteiden toimeenpanoa koskevaan kansalliseen ohjelmaan.

2.2.4. Oikeudellisen pohjan vahvistaminen TSS-oikeuksissa

Eduskunta käsitteli Suomen liittymisen yksilövalitusmahdollisuuden perustavaan TSS-oikeuksien sopimuksen valinnaiseen pöytäkirjaan 19.2. ja asia siirtyi Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyttäväksi. Ahvenanmaan maakuntapäivät eivät kuitenkaan vuoden aikana antaneet suostumustaan ratifiointille.

Lähetimme syyskuussa Irlannin pää- ja ulkoministereille kirjeet, joissa toivoimme Irlannin ryhtyvän toimiin TSS-sopimuksen valinnaisen pöytäkirjan ratifiointiseksi. Molemmat vastasivat kirjeisiin ja lupasivat jatkaa yhteydenpitoa Amnestyn Irlannin osaston kanssa asiasta. Esitimme myös Suomen ulkoministeriöön toiveen kannustaa Irlantia ratifiointin aloittamisessa.

2.3. TURVAPAikka- JA MAAHANMUUTTOTOYO

2.3.1. Suomen ja EU:n turvapaikkapolitiikan puutteet

Maasta poistamisen täytäntöönpanotapojen selvittäminen ja niihin vaikuttaminen:

Tehokkaan ja riippumattoman valvontajärjestelmän perustaminen Suomeen: Vuoden 2014 alusta vähemmistövaltuutettu on lailla nimetty velvolliseksi valvomaan maasta poistamisen täytäntöönpanoa sen kaikissa vaiheissa, myös säilöönottoa. Eduskunnan loppuvuodesta hyväksymä lakiesitys on huomattavasti sisäministeriön alkuperäistä luonnosta kattavampi. Sen perustelut sisältävät useita merkittäviä vaatimiamme kohtia. SM:n mukaan Amnestyn lausunnolla oli merkittävä vaikutus. Valittavasti lakiesitys ei suoraan takaa valvonnalle riittäviä resursseja. Valvontavelvollisuuden asettaminen lailla viranomaistaholle on kuitenkin merkittävä parannus nykytilanteeseen.

Tuloksen takana on vuoden kestänyt tiedon kerääminen kansallisista ongelmista ja kehittämistarpeista ja koko tematiikkaa koskevasta kansainvälisestä ja kansallisesta sääntelystä. Haastattelimme palautettavia tai palautettuja henkilöitä ja heidän avustajiaan sekä viranomaisia, mukaan lukien Helsingin ulkomaalaispoliisia, poliisihallitusta, vähemmistövaltuutetun ja eduskunnan oikeusasiamiehen toimistoa, Metsälän säilöönottokeskusta sekä sisäasiainministeriötä.

Yhteisten standardien kehittäminen Euroopan neuvoston jäsenmaille: Euroopan neuvoston parlamentaarisessa yleiskokouksessa PACE:ssa hyväksyttiin lokakuussa kansanedustaja Anne-Mari Viro-laisen raportti palautuksista. Oikeudellinen asiantuntija kommentoi kevään ja syksyn aikana raportin ja suositusten versioita ja esitti konkreettisia muutos- ja sisältöehdotuksia, jotka sisällytettiin asiakirjoihin. Raportissa myös viitataan suoraan Amnestyn Suomen osaston palautuksia koskevaan työhön sekä osastomme kannanottoihin. Jos Euroopan neuvoston ministerikomitea ja jäsenvaltiot hyväksyvät suositukset tai edes osan niistä, on palautuksia koskevan työmme vaikutus tulevaisuudessa nähtävissä Suomen lisäksi muuallakin Euroopassa.

Amnestyn ehdotuksesta eduskunnan Euroopan neuvoston valtuuskunta järjesti palautuksia koskevan keskustelutilaisuuden joulukuussa pikkuparlamentissa. Lakiesitys palautusten valvonnan perustamiseksi oli tuolloin eduskunnan käsittelyssä. Tilaisuudessa puhuivat Amnestyn asiantuntijan lisäksi muuan muassa poliisin, eduskunnan oikeusasiamiehen ja vähemmistövaltuutetun edustajat.

Projektissa on ollut kyse ensisijaisesti poliisin toiminnan arvioinnista ihmisoikeusnäkökulmasta - ei niinkään turvapaikkapolitiikasta. Projekti onkin vaatinut osaamisemme kehittämistä poliisin toimien arvioinnissa. Amnestylle syntyy jossain määrin auttamisvastuuta selvityksen osana haastateltuja palautustoimien kohteeksi joutuneita henkilöitä kohtaan. Eräät haastatellut henkilöt esittivät avunpyyntöjä, esimerkiksi kannellakseen asiassaan tai yleisesti oleskeluluvan saamiseksi. Kansainvälisen sihteeristön kanssa käytiin keskusteluja auttamisvastuun määrästä sekä keinoista, joilla yksittäisiä henkilöitä voidaan konkreettisesti avustaa.

Muu turvapaikanhakijoiden ja maahanmuuttajien oikeuksia koskeva työ:

Heinäkuussa julkaisimme raportin rajavalvonnasta Kreikan ja Turkin välisellä rajalla ja joulukuussa raportin Syyrian pakolaiskriisistä.

Lausuimme sisäministeriölle Maahanmuuton tulevaisuus 2020-strategian luonnoksesta, EU:n uudesta rajavalvontajärjestelmästä ja säilöönottoon liittyvistä ulkomaalaislain muutosesityksistä.

Jatkoimme yhteistyötä Maahanmuuttoviraston, hallintotuomioistuinten ja lakimiesten kanssa Pohjois-Kaukasiaa koskevan maatiedon kehittämisessä. Lokakuussa dagestanilainen lakimies Sapiyat

Magomedova puhui Maahanmuuttovirastossa järjestetyssä tilaisuudessa. Vierailimme Magomedovan kanssa myös Asianajajaliitossa, joka lupasi tukea pohjoiskaukasialaisten asianajajien toimintaa kansainvälisissä yhteyksissä.

Pakolaisjärjestöt tapasivat 10 kertaa vuoden aikana ja osallistuimme myös Paperittomat-verkoston, Kehys ry:n siirtolaisuus ja kehitys -ryhmän ja Monikulttuurinen Lapsen Etu -verkoston kokouksiin.

Useat turvapaikanhakijat ovat olleet yhteydessä toimistoon. Joidenkin osalta on itse ryhdytty jatko-toimenpiteisiin, muut on ohjattu lakimiehille. Osallistuimme noin 10 ihmisen asian hoitamiseen eri tavoin ja laadimme lausunnot turvapaikka-asioissa viidelle henkilölle vuoden 2013 aikana.

Rakkautta ja Anarkiaa -elokuva festivaalin yhteydessä järjestetyssä Amnesty-päivässä esitettiin kiintiöpakolaisperheestä kertova Juan Reinan dokumenttielokuva 6954 kilometriä kotiin. Elokuvanäytöksen yhteydessä järjestimme keskustelun pakolaisista ja kiintiöpakolaisjärjestelmästä.

2.4. VÄKIVALTA VASTAAN

2.4.1. Asekaupan sääntely

Katso yllä kohta 1.1.

2.4.2. Terrorismin vastaisiin toimiin liittyvät ihmisoikeusloukkaukset

Järjestimme mielenilmauksen Helsingissä Guantánamon vankileirin 11-vuotispäivänä sen sulkemisen puolesta ja luovutimme Yhdysvaltain suurlähettiläälle vetoituksen leirissä olevan Hussain Almerferdin vapauttamisen puolesta. Keskustelimme Yhdysvaltain suurlähetystön virkamiesten kanssa Guantánamosta vapautettavista vangeista ja heidän uudelleensijoittamisestaan.

Juristiryhmä käynnistyi uudestaan ja ryhtyi työskentelemään mm. Guantánamon vankien puolesta. Ryhmä lähetti Yhdysvaltain viranomaisille kirjeitä Guantánamon tilanteesta ja osallistui Rakkautta ja Anarkiaa -elokuva festivaalin Amnesty-päivän Dirty Wars -elokuvan ohjelmaan.

Presidentti Sauli Niinistö tapasi Yhdysvaltain presidentin Barack Obaman Ruotsissa syyskuussa. Lähetimme Niinistölle kirjeen jossa kehoitimme häntä keskustelemaan Obaman kanssa ihmisoikeuksien kunnioittamisesta terrorismin vastaisissa toimissa, sekä pyytämään tietoja CIA:n vankilennoista. Kirje ja sen sisältö sai medianäkyvyyttä Hufvudstadsbladetin pääkirjoituksessa.

Jatkoimme Suomen kautta kulkeneiksi epäiltyihin CIA:n vankilentoihin liittyvää työtä. Toimitimme uutta aineistoa eduskunnan oikeusasiamiehen kansliaan. Kansainvälisen sihteeristön ja Eurooppatoimiston asiantuntijat vierailivat Liettuassa syyskuussa, jolloin Amnesty julkaisi yhteistyöjärjestöjen kanssa uutta tietoa Liettuan salaisesta vankilasta. Asiantuntijamme tapasivat Suomen Liettuan suurlähettilään, joka kertoi voivansa ottaa toistamiseen yhteyttä Liettuan viranomaisiin Suomen kautta mahdollisesti kulkeneista CIA-lennoista.

2.4.3. Kuolemanrangaistuksen vastainen työ

Kuolemanrangaistusta koskevat tilastot julkaistiin huhtikuussa ja marraskuussa aktiivien järjestämässä ravintolapäivän ihmisoikeusravintolassa Helsingissä teemana oli kuolemanrangaistus

2.4.4. Rankaisemattomuuden vastainen työ

Laadimme muistion tahdonvastaisista katoamisista Suomen lainsäädännössä ja niitä koskevan sopimuksen ratifiointiin vaadittavista lakimuutoksista. Suomalaisissa tuomioistuimissa joukkotuhonasta tuomittu Francois Bazaramba on jättänyt valituksen Euroopan ihmisoikeustuomioistuimelle.

2.4.5. Kriisivalmius

Julkaisimme useita tiedotteita Lähi-idän ihmisoikeusloukkauksista ja kirjoitimme näistä Suomen viranomaisille. Amnestyn kansainvälisenä toimintapäivänä Lähi-idän kansannousujen tueksi järjestimme tempaukset Helsingissä ja Tampereella. Osallistujat kokoontuivat hiljaiseen hetkeen ja ottivat kuvia Amnestyn kansainväliseen verkossa toteutuvaan "virtuaaliseen mielenilmaukseen".

2.4.6. Kidutus

Sotavoimien harjoituksissa kesällä 2012 syyllistyttiin kuulustelutilanteen harjoittelussa toimiin, joista syksyllä 2013 langetettiin tuomio mm. pahoinpitelystä. Toimitimme puolustusministeri Haglundille kirjeen, jossa tiedustelimme mihin toimiin hän ja puolustusvoimat yleisesti ovat ryhtyneet sen varmistamiseksi, että kidutusta tai epäinhimillistä kohtelua ei missään tilanteissa sallita kuulustelumenetelmänä.

2.5. SANANVAPAAUS, SYRJINTÄ JA YKSILÖTYÖ

2.5.1. Yksilötyö – he ovat vaarassa

Tekstiviestivetoamukset: Vuonna 2010 aloitettu tekstiviestivetoamustoiminta muuttui hätäviestiverkostoksi ja sitä markkinoitiin laajasti. Markkinoinnin avulla verkostoon liittyi 600 uutta ihmistä. Loppuvuodesta siihen kuului yli 3000 henkilöä. Lähes puolet vetoamuspyyntöön vastaanottaneista allekirjoittaa vetoamuksen paluuviestillä. 2013 julkaisimme 13 sms-vetoamusta.

Pitkäaikainen yksilötyö: Pitkäjänteistä Individuals at Risk -yksilötyötä tehtiin 11 paikallisryhmässä seuraavien henkilöiden puolesta: 13 oppositioaktivistia Bahrainista, Alejandro Solalinde, Atencon naiset / Barbara Italia Mendez Meksikosta, Azza Suleiman Egyptistä, Chen Zhenping, Gao Zhisheng, Mao Hengfeng, Shi Tao, Hu Jia ja Zeng Jinyan Kiinasta, Coastei-kadun romaniperheet Romanista, Dmitri Krajuhin, Ibragim Gazdiev Venäjältä, Filep Karma ja Johan Teterissa Indonesiasta sekä Mohammed Sadiq Kabudvand Iranista.

Katso myös kohta 1.3. yllä ja kohta "ihmisoikeuspuolustajat" alla.

Reaktiiviset kampanjat: Vuoden alussa kehitettyä toimintamallia käytettiin vuoden aikana kaksi kertaa täysmittaisesti ja useampaan otteeseen hieman pienempänä. Helmikuinen vetoamus kiinalaisen Li Yanin kuolemantuomion kumoamiseksi keräsi viikossa yli 17 282 allekirjoitusta. Maaliskuun alussa julkistettu vetoamus "100 raipaniskua haureudesta" 15-vuotiaan malediivilaistytön puolesta tuotti viikossa Amnestyn Suomen historian vetoamusennätyksen 33 373 allekirjoitusta.

Reaktiivinen verkkovetoamuskampanja tehdään integroidussa tiimissä yhden työpäivän aikana. Toimintapyyntö lähetetään tukijoille suorasähköpostin ja facebookin kautta. Näin saadaan suuri joukko ihmisiä reagoimaan pyyntöön. Toimintatapa on osoittautunut erittäin toimivaksi ja saanut jopa mediahuomiota aikaiseksi. Tulemme laajentamaan tätä työtä vuoden 2014 aikana.

Ihmisoikeuspuolustajat: Amnestyn, Ihmisoikeusliiton ja Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiön KIOSin ulkoministeriölle esittämät kannat ihmisoikeuspuolustajien tukemisesta ja suojelemisesta otettiin osittain huomioon ulkoministeriön ihmisoikeustoimintaohjelmassa. Osallistuimme KIOSin ihmisoikeuspuolustajaseminaariin järjestämiseen ja tapasimme seminaarin puhujavieraita.

Lokakuussa järjestimme Cinemaissi elokuvafestivaalin kanssa Alejandro Solalinden (Meksiko) ja Eriberto Gualingan (Ecuador) Suomen vierailun. Vieraat tapasivat ulkoministeriön edustajia ja Solalinde osallistui Amnestyn paikallistoimintatapaamiseen. Hän tapasi myös mm. kirkossa turvapaikka-

työtä tekeviä ihmisiä. Isä Solalindesta tehtiin vierailun aikana lyhyt dokumenttielokuva, joka on kansainvälisen sihteeristön kautta jaettu kaikkien osastojen käyttöön. Molemmat vieraat osallistuivat toimistossa järjestettyyn *Iltapäivä ihmisoikeuspuolustajille* -tilaisuuteen.

Cinemaissin ja Amnestyn yhteistyössä järjestämässä *Aäni rohkeudelle* -elokuvanäytöksessä nähtiin Eriberto Gualingan ohjaama dokumentti *Jaguaarin lapset* sekä Meksikon siirtolaisista ja isä Solalinden työstä kertovat elokuvat *Invisibles* ja *El Albergue*. Yleisön palaute tilaisuuksista oli positiivista. Tapaamiset ja keskustelut ihmisoikeuspuolustajien kanssa olivat inspiroivia ja antoivat ymmärrystä ihmisoikeuspuolustajien tueksi tehtävään työhön.

Lokakuussa toimistolla vieraili myös kiinalainen ihmisoikeuspuolustaja, aktivisti Zeng Jinyan, joka oli Suomessa toimittaja Sami Sillanpään hänestä ja hänen miehestään Hu Jiasta kertovan kirjan ”Kiinalainen rakkaustarina” julkaisemista varten. Kahden eri puolilta maailmaa tulevan ihmisoikeuspuolustajan, Zeng Jinyanin ja samaan aikaan paikalla olevan Isä Solalinden, kohtaaminen oli vuoden kohokohtia.

Syysseminaarin Venäjän sanavapaustilannetta käsittelevään osioon osallistui viisi venäläistä vierasta, Agora-järjestön johtaja Pavel Tšikov, Vyhod-järjestön aktivisti Saša Semjonova, Novaja Gazetan toimittaja Vera Tšelištševa, Amnestyn Moskovan toimiston johtaja Sergei Nikitin sekä dagestanilainen asianajaja Sapijat Magomedova. Seminaariin osallistumisen lisäksi vieraat keskustelivat ulkoministeriössä kansalaisoikeuksia rajoittavan lainsäädännön vaikutuksista ja Pohjois-Kaukasian ihmisoikeustilanteesta. Pavel Tšikovia ja Sergei Nikitiniä haastateltiin lehtiin ja radioon. Syysseminaarin Venäjä-päivän tavoitteena oli kuulla venäläisiltä toimijoilta heidän näkemyksensä maan ihmisoikeustilanteesta ja keskustella heidän kanssaan siitä, millaisella kampanjoinnilla suomalaiset aktivistit voisivat tukea venäläistä kansalaisyhteiskuntaa. Keskustelut vieraiden kanssa loivat pohjaa tulevan Venäjä-työn suunnitteluun ja lähempien kontaktien luomiseen venäläisiin ihmisoikeustoimijoihin.

2.5.2. Sanan-, kokoontumis- ja yhdistymisvapauden loukkaukset

Ammattiyhdistysoikeudet: Ammattiliittojen solidaarisuuskeskuksen SASKin kanssa toteutettu kampanja keskittyi Kolumbian ay-aktivisteihin kohdistuviin ihmisoikeusloukkauksiin. SASK piti kampanjaa esillä Maailma kylässä -tapahtumassa ja se sai näkyvyyttä ammattiliittojen lehdissä. Presidentti Santosille osoitettuun vetoamukseen kertyi yli tuhat nimeä. Facebook-levityksen ja tapahtumanäkyvyyden lisäksi kampanjasta lähti kesäkuun alussa tukijaviesti kaikille Amnestyn tukijoille.

2.5.3. Syrjintä – romanien oikeudet, seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet

Romanien oikeudet – ks. kohta 2.2.1. yllä

Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjen oikeudet

Transihmisten oikeudet: Amnestyn Euroopan laajuiseen sukupuolen juridista vahvistamista koskevaan tutkimukseen haastateltiin suomalaisia transihmisiä sekä järjestöjen ja viranomaisten edustajia. Tutkimus julkaistaan helmikuussa 2014. Tapasimme peruspalveluministeri Huovisen, joka tapaamisen jälkeen asetti työryhmän uudistamaan translakia. Järjestimme aihetta käsittelevän seminaarin ja tapasimme kansainvälisten seminaarivieraidemme kanssa translakityöryhmän puheenjohtajiston. Luovutimme heille tiivistelmäraportin transtutkimuksen Suomen tuloksista.

Pride-tapahtumat: Osallistuimme Pride-tapahtumiin Tampereella, Porissa, Joensuussa ja Helsingissä. Kampanjoimme Baltic Priden puolesta ja järjestimme Helsingissä kaksi tapahtumaa. *Lithuanian Gay Leaguen* (LGL) Aliona Polujanovan kanssa vierailimme ulkoministeriön ihmisoikeusyksikössä ja tapasimme Liettuan Suomen suurlähettilään. UM-tapaamisen jälkeen Suomi nosti esille Baltic Pride

tapahtuman turvaamisen tärkeyden EU:n ihmisoikeustyöryhmän kokouksessa. Osallistuimme viisi-henkisellä delegaatiolla Baltic Pride -tapahtumaan Vilnassa. Tuhat osallistujaa kerännyt kulkue oli menestys. Toiminnanjohtaja tapasi matkan aikana Suomen ja useiden muiden EU-maiden lähettiläitä. Lisäksi tuimme Pietarin QueerFestiä ja Belgradin Pridea lobbaamalla Suomen edustustoja. QueerFest onnistui hyvin, mutta Belgradin Pride kiellettiin EU:n toiminnasta huolimatta.

Muuta: Osallistuimme Ugandan homo- ja transfobisen lakiesityksen estämiseen *Call me, Kuchu* -elokuvan näytöksissä ja järjestämällä Setan kanssa keskustelutilaisuuden, jossa puhuivat ugandalaiset aktivistit Kasha Jacqueline Nabagesera ja Hassan Shire Sheikh. Ugandan parlamentti kuitenkin hyväksyi lakialoitteen joulukuussa 2013. Presidentti ei ole vielä vahvistanut lakia.

Pyysimme Suomen edustustoa seuraamaan venäläisten hlbt-i-järjestöjen oikeudenkäyntejä. Tuimme Tahdon2013 -kampanjaa, joka keräsi yli 160 000 nimeä kansalaisaloitteeseen tasa-arvoisen avioliittolain puolesta. Aloite luovutettiin eduskunnalle joulukuussa.

2.5.4. Joku raja! -kampanja

Euroopan neuvoston sopimus naisiin kohdistuvaa väkivaltaa vastaan: Tämän ns. Istanbulin sopimuksen ratifiointi nytkähti eteenpäin joulukuussa. Hallitus ilmoitti turvakotirahoituksen siirtyvän valtiolle 2015 alkaen ja valtiovarainvaliokunta velvoitti budjettimietinnössään hallitusta osoittamaan sopimuksen ratifiointiin riittävät resurssit. Vaikutimme prosessiin monin eri tavoin ja työ jatkuu vuoden 2014 aikana. Jätimme ratifiointityöryhmän mietintöön eriyvän mielipiteen siitä puuttuvista painotuksista väkivallan uhrien palveluista, koordinaatioelimestä ja lakimuutoksista. Vaadimme ministereitä ja valtiovarainvaliokuntaa varmistamaan ratifiointiin riittävät resurssit. Koordinoimme järjestöjen ja tutkijoiden yhteistä Istanbul-vaikuttamistyötä ja toimimme vaatimuksia esiin mediassa, seminaareissa ja hallituksen tasa-arvoraportin kuulemistilaisuudessa.

Muu valtakunnallinen vaikuttamistyö: Lakimuutos, joka kriminalisoi vainon ja teki rikoksesta virallisen syytteen alaisen, astui voimaan 1.1.2014. Seksuaalirikoksia koskeva lakimuutos eteni vuoden aikana oikeaan suuntaan, mutta vaikuttamistyö jatkuu. Vuoden aikana annoimme aiheesta lausunnon ja osallistuimme laajasti julkiseen keskusteluun. Painotimme suostumuksen puutteen nostamista lakitekstin keskiöön. Kirjoitimme oikeusministerille *Rikosuhripolitiikka ja uhrien tukipalvelut* -hankkeen toimikunnan kokoonpanosta ehdottaen mukaan erityisen haavoittuvaisessa asemassa olevia rikoksen uhreja edustavia järjestöjä. Ministeri lupasi työryhmän kuulevan laajalti eri toimijoita.

Kuntakampanja: Helmikuussa luovutimme kuntaministeri Henna Virkkuselle 13 000 suomalaisen allekirjoittaman *Irtisanoudu naisiin kohdistuvasta väkivallasta* -vetoomuksen ja vaadimme väkivallan uhrien palveluiden turvaamisesta kuntarakennemuutoksen osana. Tammikuussa keskustelimme Amnestyn kuntakampanjaan sitoutuneiden helsinkiläisten valtuutettujen kanssa kunta-aloitteesta, jossa vaaditaan matalan kynnyksen palvelukeskusta. Maaliskuussa luovutimme lähisuhdeväkivalta-toimintasuunnitelman resursointia vaativan kuntalaisaloitteen Tampereella.

Muuta: Osallistuimme Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen Mun kroppa. Mä päätän -kampanjaan. Asiantuntija luennoi naisiin kohdistuvasta väkivallasta useissa tapahtumissa. Osallistuimme Valoa, ei väkivaltaa tapahtumiin eri paikkakunnilla sekä One Billion Rising -tapahtumaan ja Vammaisjärjestöjen naisverkoston Korkkarimarssille Helsingissä.

2.5.5. Maakohtainen työ

Kiina: Mielipidevanki Chen Zhenpingin Suomessa asuvien tytärien kanssa on tehty kampanjatyötä mm. Falun Gongin vainosta kertovan *Free China* -elokuvan näytöksissä Helsingissä, Oulussa ja Rovaniemellä sekä Maailma kylässä -festivaaleilla. Chen Zhenping on puhelimitse ilmoittanut vankilasta perheenjäsenelleen Kiinassa, että ei halua heidän tekevän mitään mikä saattaisi Kiinan häpeään. Amnestyn Kiina-tutkijoiden analyysi tilanteesta on, että lausunto on annettu painostuksen alla, ja jatkamme kampanjointia, koska kampanjoinnin tuoma julkisuus saattaa kuitenkin jossain määrin suojella Chen Zhenpingiä.

Venäjä: Kesäkuun lopussa järjestettiin viikon kampanja Venäjän ihmisoikeustilanteen merkittävästä heikentymisestä. Kampanjointi käynnistyi lyhyellä aikataululla, kun presidentti Putinin Suomen vierailu varmistui. Siinä kokeiltiin hyvällä menestyksellä kokosivun mainontaa sekä Helsingin Sanomissa että Hufvudstadsbladetissa. Mainokset herättivät huomiota perinteisessä mediassa ja verkko-medioissa ja tätä näkyvyyttä paransi ja tuki mielenilmaus Naantalissa. Kampanjalla tavoiteltiin Putinin, Niinistön ja suomalaisten huomion lisäksi myös kansainvälistä näkyvyyttä ja tämä toteutuikin, kun kansainväliset uutistoimistot ja venäläinen media uutisoivat tempauksesta. Kampanjointi nosti uudestaan esille huhtikuussa julkaistun kansalaisyhteiskunnan toimintaa rajoittavia lakeja koskevan raportin. Putin-kampanja saavutti hyvän näkyvyyden myös sosiaalisessa mediassa.

Suomen osaston yhteistyökumppani, Pietarissa toimiva Vyhod-järjestö joutui oikeuteen ”ulkomaisia agenteja” koskevan lain nojalla. Järjestö sai kesäkuussa sakkotuomioita, mutta ne peruttiin myöhemmin ja juttu palautettiin alempaan oikeusasteeseen uutta käsittelyä varten.

Lokakuussa Venäjän lähetystön edessä osoitettiin mieltä Anna Politkovskajan murhan seitsemäntenä vuosipäivänä. Kansainvälisesti samana päivänä käynnistettiin Venäjän sananvapaustilanteeseen keskittyvä Sotši-kampanja. Paikallisesti teemaksi nousi Putinin syntymäpäivä, jota vietetään samana päivänä: sananvapautta vaadittiin mielenilmauksissa ympäri Suomen syntymäpäiväteemalla. Venäjän sananvapaustilannetta nostettiin esiin myös yksilötyön kautta, erityisesti seurattiin Pussy Riotin jäsenten vaiheita sekä Bolotnaja-aukion pidätettyjen tilannetta. Katso myös kohta 3.5.1. ”ihmis-oikeuspuolustajat”.

Meksiko: Jyri Jaakkolan muistopäivän aikaan huhtikuussa kampanjoitiin Bety Cariñon ja Jyri Jaakkolan murhasta epäiltyjen saamiseksi oikeuteen. Lähetimme kirjeen Meksikon sisäministerille ja Oaxacan syyttäjänvirastoon. Verkkovetoomukseen kertyi lähes tuhat nimeä. Helsingissä, Tampereella ja Turussa järjestettiin yhdessä Jaakkolan perheen ja *Friends of Jyri Jaakkola* -verkoston kanssa tapahtumia. Helsingissä luovutettiin sisäministerille osoitettu kirje Meksikon lähetystön eteenpäin toimitettavaksi. Suomen osaston tuottamia materiaaleja jaettiin mm. Meksikon osaston käyttöön.

Jyri Jaakkolan vanhemmat vierailivat Meksikossa elo-syyskuun vaihteessa. Lähetimme kirjeet useille liittovaltion ja Oaxacan viranomaisille, joiden kanssa heidän piti tavata, sekä vetoomuksen sisäministerille. Vierailimme Eve ja Raimo Jaakkolan kanssa matkan jälkeen Meksikon suurlähetystössä. Ongelmia ovat edelleen todistajien suojelu sekä pidätysmääräysten toimeenpano. Uusi suurlähettiläs lupasi jatkaa avointa keskustelua edeltäjänsä tavoin. Ensimmäinen, valmisteleva oikeusistunto murhasta epäiltyä Rufino Juarezia vastaan pidettiin 17.12.

Muut maat: Marraskuussa osallistuimme vetoomuksella ja aktivismilla Docventures-ohjelmaan. Vetoomus indonesialaisten Filep Karman ja Johan Teterissan puolesta luovutettiin joulukuussa Indonesian lähetystöön.

Vuonna 2004 murhatun kambodžalaisen ay-johtajan Chea Vichean Suomessa asuvan perheen kanssa keskustelimme ulkoministeriössä Suomen vaikutusmahdollisuuksista Kambodžhaan. Syyskuun lopussa kaksi murhasta syyttömänä tuomittua miestä vapautettiin.

Ulkoministeriölle lähetettiin Amnestyn raportteja ja esitettiin toimintapyyntöjä, mm. Pohjois-Kaukasian lakimiesten tilanteesta ja Venäjän sananvapausongelmista, Acehin rankaisemattomuudesta (Indonesia) ja Valko-Venäjän sanan- ja kokoontumisvapauden rajoituksista. Presidentin ja ministerien matkoja ennakoiden pyrimme lähettämään taustatietoja ko. maan ihmisoikeustilanteesta. Presidentille lähetettiin kirje Kazakstanin ihmisoikeustilanteesta ennen hänen matkaansa Astanaan. Ulkoministerille lähetettiin Venäjää koskevia kannanottoja ennen ministerin matkaa Moskovaan, missä ministeri tapasi myös Moskovan toimistomme johtajan Sergei Nikitinin. UM:lle lähetettiin YK:n määräaikaistarkastelua (UPR) varten laaditut eri maita koskevat Amnestyn suositukset.

Maakoordinaattorit: Maakoordinaattoritapaaminen järjestettiin 9.2. Tapaamisessa suunniteltiin tulevaa toimintaa ja keskusteltiin mm. maakohtaisten sähköpostilistojen kehittämistä ja facebook-ryhmien perustamisesta tiedotuskanavaksi listojen rinnalle.

2.6. IHMISOIKEUSKASVATUS JA KOULUTUS

Kouluysteistyö: Kouluvierailuja tehtiin yhteensä 74 kappaletta ja ne tavoittivat n. 2800 yläkoulun ja toisen asteen oppilasta. Päivätyökeräys kouluille käynnistyi elokuun puolessa välissä. Sen teema oli pakolaisten ja siirtolaisten oikeudet. Kampanjaan laadittiin opetusmateriaalia. Syksyn 2013 aikana keräykseen osallistui 13 koulua. Koulujen kirjemaratonpilottiin osallistui kuusi luokkaa kolmesta koulusta. Oppilaat kirjoittivat kirjeitä englannin, uskonnon ja äidinkielen tunneilla. Oppilaita osallistui 118 nuorta, ja kirjeitä Amnestyille lähetettäväksi jätettiin 72.

Opetusmateriaalit: Amnestyn Mun rajat-opetuspaketti julkaistiin tammikuussa opettajille tarkoitettuilla Educa-messuilla. Lisäksi julkaistiin pakolaisten ihmisoikeuksiin ja American Vagabond –elokuvaan liittyvät opetuspaketit.

Koulutukset: Vuoden aikana järjestimme kaksi kouluvierailukoulutusta (41 uutta kouluvierailijaa), kaksi täydennyskoulutusta (30 osallistujaa), yhden menetelmätyöpajan (40) ja kolme Tervetuloa Amnestyyn –tilaisuutta (45) ja kaksi vastaavaa eläkeläisryhmälle (60). Maailma koulussa seminaarissa toteutimme kaksi Mun rajat –pajaa (60).

Vuosikokousviikonloppu järjestettiin Turussa pakolaistemalla ja syysseminaarin teemana oli Venäjän kansalaisyhteiskunnan tila. Molempiin tapahtumiin osallistui n. 150 henkeä.

Ihmisoikeuskasvatusryhmä: Ryhmä kokoontui yhdeksän kertaa suunnitellen mm. koulutuksia ja elokuvaopetuspaketteja. Lisäksi ryhmä opiskeli lukupiirimäisesti YK:n keskeisiä ihmisoikeuskasvatusdokumentteja.

Ihmisoikeudet.net -verkkosivu: Yhteistyössä muiden järjestöjen kanssa toteutettu verkkoportaaali sai rahoitusta vuosille 2013–14. Hankekoordinaattori on tehnyt koulutuksia, uudistanut ja päivittänyt nettisivuja sekä tuottanut verkko-opintomateriaalin ihmisoikeuksista.

3. VIESTINTÄ JA AKTIVISMI

Amnesty-lehti: Uudistunut Amnesty-lehti ilmestyi suunnitellussa aikataulussa maaliskuun alussa. Uudistuneesta lehdestä on tullut huomattavasti enemmän positiivista palautetta niin jäsenistöltä kuin alan ammattilaisilta. Pohjoismaista juttuvaihtoa ja lehtiyhteistyötä aloiteltiin. Lehdessä toimi vuoden aikana noin 30 vapaaehtoista.

Medianäkyvyys: Vuonna 2013 Amnestyn medianäkyvyys oli edellisvuosien hyvällä tasolla. Etenkin Venäjän ihmisoikeustilanne sekä ajankohtaisiin kansainvälisiin kriiseihin, erityisesti Syyriaan, Egyptiin ja Turkkiin kytkeytyvät ihmisoikeusloukkaukset kiinnostivat mediaa. Myös Pohjois-Koreaa, kuolemanrangaistusta ja tietourkintaa käsittelevät Amnestyn raportit ja kannanotot poikivat mediaosumia. Kampanjoista erityisesti Säännöt säilölle herätti keskustelua, ja mediayhteydenottoja turvapaikanhakijoista tuli aikaisempaa enemmän.

Lähetimme vuoden aikana medialle 39 lehdistötiedotetta.

Kuukausi	leikeosumia	Painotus
Tammikuu	42 (59)	Guantánamo, Venäjän ”homopropagandalaki”
Helmikuu	65 (103)	Mali, Suomen vankilentoselvitykset, tasa-arvoinen avioliittolaki
Maaliskuu	77 (134)	Satelliittikuvat Pohjois-Korean vankileireistä, Syyria, Amnestyn Moskovan-toimiston ratsia
Huhtikuu	106 (71)	Asekauppasopimus, kuolemanrangaistusraportti, Venäjä
Toukokuu	64 (68)	Euroviisut ja sananvapaus Turkissa, vuosiraportti, Syyria
Kesäkuu	111 (113)	Putin Suomessa, Turkin mielenosoitukset, Säännöt säilölle
Heinäkuu	94 (81)	Egyptin levottomuudet, tietourkinta ja Edward Snowden, syyrialaispakolaisten vastaanottaminen Suomeen
Elokuu	85 (77)	Egypti, etälamauttimet, Manningin tuomio
Syyskuu	43 (89)	Suomen seksuaalirikoslainsäädännön muutos, säilö-kampanja
Lokakuu	68 (86)	Yhdysvaltojen lennokki-iskut Pakistanissa, Greenpeace-aktivismi, teloitukset Iranissa ja Irakissa, Venäjän ihmisoikeudet
Marraskuu	76 (62)	Homofobia Venäjällä, Qatarin vierastyöläiset, transihmiset
Joulukuu	85 (95)	Kynttiläpalkinto, Pohjois-Korean vankileirit, Syyrian pakolaiset, Kiinan työleiri-järjestelmän ”lakkauttaminen”

Vuoden isoimman mediahuomion sai Venäjän presidentin Vladimir Putinin Suomen-vierailun aikainen sananvapauskampanja. Kokosivun ilmoitukset Helsingin Sanomissa ja Hufvudstadsbladetissa sekä katukampanjointi Naantalissa ja Turussa herättivät median kiinnostuksen, ja niihin viitattiin lähes 50 vierailua käsitelleessä lehtijutussa. Myös kansainvälinen ja venäläinen media uutisoi Amnestyn kampanjoinnista.

Ennätysvetoomus malediivilaistytön ”haureustuomiota” vastaan oli hetken Iltalehden verkkosivujen luetuin uutinen, ja se julkaistiin myös lehden paperiversiossa.

Osaston vieraana kävi monia ulkomaisia asiantuntijoita, joita tarjottiin suomalaismedioiden haastattavaksi. Kesäkuussa STT-Lehtikuva haastatteli *International Detention Coalition* -järjestön Leanne Torpeyta säilöönnotosta, ja juttu julkaistiin 13 paikallislehden lisäksi Ilta-Sanomissa, Helsingin Sanomissa ja MTV3:n verkkosivuilla. Aliona Polujanova *Lithuanian Gay Leaguesta* vieraili Suomessa kesäkuun lopussa. Häntä haastattelivat Yle, Kaleva, Aamulehti ja Kansan Uutiset. Syksyllä latinalaisamerikkalaisia ihmisoikeuspuolustajia Alejandro Solalindea ja Eriberto Gualingaa haastattelivat muun muassa Yle, Helsingin Sanomat sekä Kirkollismediat. Syysseminaarin venäläisvieraita haastattelivat STT-Lehtikuva ja Yle sekä Kansan Uutiset.

Verkkoviestintä ja sosiaalinen media: Osaston verkkoviestintää on kehitetty entistä nopeammaksi ja reagoivammaksi. Tämä yhdessä Facebook-markkinoinnin kanssa johti siihen, että Amnestyn sosiaalisen median kanavien seuraajamäärä on kasvanut vuoden aikana huimasti. Facebook –seuraajia oli vuoden lopussa noin 28 000, kun heitä oli vuoden alussa 15 000.

Amnestyn Suomen osaston verkkosivuilla oli 289 674 uniikkia vierailua. Osaston verkkosivujen uudistamistyö aloitettiin syksyllä. Vuoden lopulla uudeksi palveluntuottajaksi valittiin Frantic Oy.

Paikallistoiminta ja –aktivismi: Paikallistoiminnassa oli mukana yli kaksikymmentä paikallisryhmää 12 paikkakunnalla. Vuoden aikana järjestettiin kaksi ryhmäsihteereille tarkoitettua suunnittelu- ja koulutustapahtumaa, joissa suunniteltiin yhdessä tulevaa kampanjointia ja kampanjointimenetelmiä. Paikallisryhmien toiminta keskittyi painopistekampanjoiden tapahtumien järjestämiseen ja pitkäjänteiseen yksilötyöhön. Kaikkien aktiivisesti kampanjointiin osallistuneiden ryhmien luona käytiin koulutus- ja suunnitteluvierailulla vuoden aikana. Syksyn aikana aloitettiin paikallistoiminnan kehittäminen analysoimalla nykytilannetta yhdessä paikallisaktivistien kanssa, vuonna 2012 tehdyn paikallistoimintakyselyn tuloksia analysoiden ja osallistumalla kansainvälisen sihteeristön aktivismistrategiakoulutukseen.

4. VARAINHANKINTA

Vuoden 2013 varainhankinnan kokonaistuotto oli 3 836 593 euroa, mikä on 4,4 prosentin kasvua edellisvuoteen verrattuna. Varainhankinta toteutui budjetin mukaisesti, mutta kasvu on aikaisempia vuosia merkittävästi pienempää. Kasvun hidastuminen selittyy osin uusien tukijoiden huonommalla rekrytoinnilla edellisvuonna ja osin suoraveloituksen päättymisen yhteydessä menetetyillä tukijoilla.

Kuukausitukijat: Amnestyn merkittävin tulolähde on säännöllinen lahjoitus, jonka osuus tuotoista oli 84 prosenttia. Amnesty sai 6058 uutta tukijaa vuonna 2013. Heistä 81 prosenttia liittyi katu- ja ovirekrytoinnin kautta. Muut liittyivät telesoittojen, integroidun kampanjoinnin ja verkon kautta. Uusien tukijoiden saamisessa onnistuttiin tavoitteiden mukaisesti ja paremmin kuin 2012.

Myös olemassa olevien tukijoiden tukisummien korotukset ovat merkittävä tulolähde. Vuoden aikana 5166 kuukausitukijaa korotti tukisummaansa teletiiimin tekemien tukijapuheluiden kautta. Televarainhankinta onnistui tehtävässään yli tavoitteiden ja tulos oli erinomainen.

Suoraveloituksen päättymisen vuoden 2014 alussa vaati meitä tekemään isoja muutoksia lahjoitusjärjestelmiimme siirtääksemme suoraveloituksen piirissä olleet tukijat uusiin maksumuotoihin (eläkelasku ja suoramaksu) syksyn aikana 2013. Vaikka järjestelmämuutoksen johdosta menetimme enemmän tukijoita kuin edeltävänä vuonna, valtavasti työtä vaatinut siirtyminen voidaan pitää erittäin onnistuneena. Pahimmissa riskiarvioissa lopettaneita tukijoita olisi ollut huomattavasti enemmän.

Kertalahjoitukset ja vuosijäsenmaksut: Vuosijäsenmaksuja kertyi 157 205 euroa. Jäseniä oli vuoden lopussa 13 030. Kertalahjoituksia kertyi 154 461 euroa. Kertalahjoituksia kertyi pääosin lahjoittajakirjeistä, verkkolahjoituksista, päivätyökeräyksestä ja hätävetoomusverkostosta.

Tuotemyynti: Tuotemyynnin osuus varainhankinnan tuotoista oli 2,7 prosenttia. Vuoden suosituin mallisto oli taiteilija Katja Tukiaisen suunnittelema Idylli-mallisto joka laseerattiin maaliskuussa 2013 naisten päivän yhteydessä. Vuoden aikana Tampereella toiminut postimyyntikeskus ns. Amnesty-Store lopetettiin ja myynti siirtyi Helsinkiin.

5. TALOUS- JA HENKILÖHALLINTO SEKÄ INFRASTRUKTUURI

Taloushallinto: Osaston taloushallinto on toiminut suunnitelmien mukaan. Kansainvälisen liikkeen talousraportointijärjestelmän mukaiset talousraportit lähetettiin ajallaan. Kansainvälisen liikkeen vaatima toiminnan riskikartoitus sekä toiminnan ylläpitämiseksi tarvittavan vararahaston laskelmat tehtiin aikataulun mukaisesti. Tilinpäätöksen lopputulos on budjetoitua positiivisempi.

Osaston pääasiallinen pankki vaihtui Nordeasta Danske Bankiin.

Henkilöstöhallinto: Esimiesten osaamista ja koulutustarpeita kartoitettiin itsearviointiin perustuvalla kyselyllä. Tuloksia käytettiin esimiestyön kehittämis- ja tukitoimenpiteiden suunnitteluun.

Aluehallintovirasto suoritti toimistolla telemarkkinoinnin työehtoihin ja työolosuhteisiin keskittyneen työsuojelutarkastuksen 27.9.2013.

Lokakuussa toimistolla tehtiin vuosittainen ilmapiirikysely. Tuloksia käsiteltiin tiimikoordinaatiossa, toimistokokouksessa ja tiimeissä.

Toimistolla tehtiin tammikuussa kehityskeskustelu sekä tavoiteasetannat vuodelle 2013, marraskuun aikana käytiin lyhyemmät kehityskeskustelut. Syksyn keskustelun yhteydessä arvioitiin työntekijöiden henkilökohtaisten vuositavoitteiden toteutuminen, minkä perusteella maksettiin joulukuussa vuosilisää siihen oikeutetuille työntekijöille. Neuvottelut palkkamallin uudistamiseksi jatkuivat, mihin liittyen tehtiin mm. uusi henkilöstökysely.

Työterveyshuollon toimintasuunnitelma päivitettiin ja vahvistettiin seuraavalle 3-vuotiskaudelle. Työpaikan ergonomiaa parannettiin hankkimalla yhteiskäyttöön polvi- ja satulatuoleja sekä sähköpöytiä. Lisäksi toimistolle perustettiin voimistelunurkkaus ja hankittiin jumppavälineitä taukoliikuntaa varten. Hyvin suosituksi osoittautunutta työpaikkahierontaa päätettiin jatkaa toistaiseksi. Hieroja kävi toimistolla kahden viikon välein ja hieronnassa kävi 7-10 työntekijää/kerta.

Harkinnanvaraisia virkavapauksia koskeva politiikka uudistettiin vuoden aikana niin, että siihen kirjattiin tarkemmin perusteet ja ehdot virkavapauksien myöntämiselle. Toimiston tuntipalkkaisten asemaa ja työehtoja tarkennettiin.

Vuoden aikana järjestettiin keväällä virkistyspäivä sekä syksyllä pikkujoulut. Toimiston yhteisiä koulutuksia järjestettiin Kriisien jälkipurku -kurssi, Excelin tehokurssi sekä Vaikuttavan kirjoittamisen kurssi. Näiden lisäksi toimistolla on joka keskiviikko ruotsin keskustelukurssi.

Asiakaspalvelu ja toimistovapaaehtoiset: Yksittäisten ongelmatilanteiden johdosta toimistosiihteri osallistui marraskuussa Turvallisuus asiakas- ja aulapalvelutyössä -koulutukseen. Koulutuksen antea ja jaettiin asiakastyötä tekevien yhteisessä tapaamisessa, jossa käytiin läpi haastavia tilanteita Amnesty-asiakaspalvelutyössä ja pohdittiin, miten niihin voisi varautua entistä paremmin.

Amnesty Storen tuotemyynnin siirryttyä toimistolle toimistovapaaehtoispäivät lisättiin kahteen viikkoon. Vuoden lopussa Amnesty Storen vilkas joulumyynti näkyi selvänä työtehtävien lisäyksenä. Vapaaehtoispäiviä oli vuoden aikana 62, ja näissä tehtiin 302 usean tunnin työvuoroa. Vuoden aikana toimistovapaaehtoisten työpanos oli yhteensä 755 tuntia. Työtehtävät olivat moninaisia ja tukivat niin hallintoa, kampanjatoimintaa, varainhankintaa kuin vaikuttamistyötä.

Asiakaspalvelun käyttöön otettiin verkkopohjainen muistiinpanosovellus, joka tarjoaa alustan tarvittavien tietojen tallentamiseen, käyttöön ja jakamiseen. Näin syntyvä tietokanta sisältää mm. toimintaohjeita, vastauspohjia ja auttavien tahojen yhteystietoja asiakaspalvelun tueksi.

Kääntäjäverkoston koordinointi siirtyi toimistosihteerin vastuulle. Kääntäjäohjelma 2013 päivitettiin ja laitettiin ohjeeksi toimistolle.

Informaatioteknologia: Kansallisten suoraveloitusten loppumisen tuomat muutokset työllistivät ICT-asiiantuntijaa sekä toimistopäällikköä. Tietojen siirto onnistui suunnitelmien mukaisesti. Jäsen- ja tukijahallintajärjestelmässä (CRM) siirryttiin e-laskutukseen miltei kokonaan. Suoraveloituksen muuttuminen e-laskuksi vaati paljon toimenpiteitä. Myös teletiiimin soittojonoja päivitettiin e-laskutuksen myötä. CRM:n laajennus aktivismin ja ihmisoikeustyön käyttöön aloitettiin.

Yleinen IT-tuki toimistolla on turvattu vuoden aikana vakinaistetun IT-tukihenkilön voimin. Tämä on mahdollistanut myös sen, että toimistolta löytyy tarvittaessa resursseja auttaa tekniikasta huolehtimisessa kampanjoinnissa.

Sähköpostijärjestelmä ja kalenterit siirrettiin Microsoftin Office 365 –palveluun. Toimiston sisäverkon päivitys eteni edelleen, palvelimen ulkoistus suunniteltiin ja aikataulutettiin. Verkkoyhteys päivitettiin. Tietoturva-workshop pidettiin asiantuntijan kanssa. Asiakaspalveluun tuli kameravalvonta.

6. ORGANISAATIO

6.1. Vuosikokous ja johtokunta

Osaston vuosikokous järjestettiin Turussa 24.3. Kokouksessa uusiksi johtokunnan jäseniksi valittiin Kari Lehti ja Kevät Nousiainen. Erovuorossa olevista uuden mandaatin saivat vaaleissa Tuomas Laine (taloudenhoitaja) sekä Anna Moring. Muut jatkavat johtokunnan jäsenet ovat Jussi Förbom (puheenjohtaja), Markus Terho, Juha Jokela ja Ida Sulin (Staffans).

Osaston syysseminaari järjestettiin Helsingissä 26–27.10. Seminaari suunniteltiin ja toteutettiin erityisen työryhmän voimin. Kokeilu osoittautui toimivaksi ja tätä käytäntöä jatketaan muiden säännöllisten kokousten järjestelyissä. Syysseminaarin tekniikka hoidettiin omin voimin, mukana uusina toimintoina tulkkaus ja äänestyslaitteistoa. Seminaarin aikana käytännön järjestelyihin osallistui noin kymmenen vapaaehtoista sovituisissa tehtäväkuvissa, joihin perehdyttiin etukäteen.

Ennen vuosikokousta johtokunta kokoontui kaksi kertaa. Vuosikokouksessa valittu uusi johtokunta kokoontui vuoden aikana kuusi kertaa. Ensimmäisessä kokouksessa varapuheenjohtajiksi valittiin Markus Terho ja Ida Sulin (Staffans).

6.2. Toimisto

Toiminnanjohtajana toimi Frank Johansson ja ihmisoikeustyön johtajana Niina Laajapuro. Varainhankintatiimiä johti Nora Huhta, talous- ja hallintotiimiä Katri Korhonen ja viestintätiimiä Ilpo Kiiskinen. Johdon erityisneuvonantajana toimi Anu Merenlahti.

Vuoden lopussa vaikuttamistiimissä työskentelivät Anu Tuukkanen, Tiina Oikarinen (Pia Puu Oksanen sijainen), Susanna Mehtonen, Maarit Pihkala ja Tiina Valonen.

Viestintätiimissä työskentelivät Outi Haapanen, Heli Sariola, Markus Viljasalo, Saara Manelius ja Tomi Asikainen. Tuntityöläisinä Antti Kyrö ja Marie Kajava.

Varainhankinnassa työskentelivät Jussi Manelius (Leena Tarjamon sijainen), Katarina Pettersson (Annika Erikssonin sijainen), Ruut Karhunen (syyskuu 2013 asti), Marko Pajula ja Hanna Valkama. Määräaikaisina f2f-koodinaattoreina toimivat Vesa-Matti Salomäki ja Mari Viitanen. Tuntipalkkaisia tele- ja katuvarainhankkijoita oli yhteensä noin 150. Tuntipalkkaisena tuotemyyntikoordinaattorina toimi Emma Kurki ja Storen muuttaessa Helsinkiin Pia Tikkanen.

Talous- ja hallintotiimissä toimivat Maarit Raja-aho, Mia Mikkola, Jukka Vallisto ja Anna Nurmi sekä ICT-avustajana Ville Sahlakari ja toimistosihteerin tuuraajana Roosa Haimila.

Taina Tyrväinen toimi kevät- ja syyslukukausien aikana tuntipalkkaisena kouluvierailuassistenttina ja Iina Korkiamäki toimi syksyn ajan tuntipalkkaisena tutkijana vaikuttamistiimissä. Vuoden aikana toimistossa oli seitsemän korkeakouluharjoittelijaa ja yksi Kelan kuntoutustuen perusteella.

6.3. Luottamustoimet

Osaston edustajana valtioneuvoston asettamassa ihmisoikeusasiain neuvottelukunnassa oli Niina Laajapuro ja kansallisen ihmisoikeuskeskuksen valtuuskunnassa Tiina Valonen. Pakolaisneuvonnan hallituksessa Amnestyä edusti Heikki Kerkkänen ja Kansalaisjärjestöjen ihmisoikeussäätiön hallituksessa Tuomas Laine. Vastuullinen Lahjoittaminen ry:ssä Amnestyä edusti Nora Huhta.

7. YHTEYDET KANSAINVÄLISEEN LIIKKEESEEN

Johtokunnan puheenjohtaja ja taloudenhoitaja, toiminnanjohtaja sekä ihmisoikeustyön johtaja osallistuivat Amnestyksen kansainväliseen edustajainkokoukseen Berliinissä 17.–22.8. Puheenjohtaja ja toiminnanjohtaja osallistuivat helmikuussa kansainväliseen puheenjohtajien ja osaston johtajien kokoukseen Hollannissa.

Frank Johansson kävi lisäksi neljässä kansainvälisessä kokouksessa. Niina Laajapuro osallistui lisäksi neljään kansainväliseen kokoukseen tai tapaamiseen, Ilpo Kiiskinen yhteen, Anu Merenlahti kahteen koulutukseen, Nora Huhta kahteen.

Tiina Valonen osallistui kolmeen koulutukseen ja Susanna Mehtonen kahteen kokoukseen, Maarit Pihkala osallistui kolmeen kokoukseen, Pia Puu Oksanen kahteen, Anu Tuukkanen yhteen kokoukseen ja Tiina Oikarinen yhteen koulutukseen. Hanna Valkama ja Katarina Pettersson osallistuivat molemmat yhteen koulutukseen. Heli Sariola osallistui yhteen kokoukseen, Outi Haapanen kahteen koulutukseen ja yhteen tapaamiseen, Markus Viljasalo kahteen tapaamiseen ja Saara Manelius kahteen koulutukseen.

Vapaaehtoisista Nina Lindberg osallistui Kreikassa järjestettyyn aktivistileiriin, jossa keskityttiin EU:n rajavalvontaan ja kymmenen nuorta osallistui *Nordic Youth Conference* -tapahtumaan Norjassa.

Suomessa järjestettiin neljä pohjoismaista kokousta. Pohjoismaiden osastojen talousvastaavat, tiedottajat ja lehdentekijät, pakolaiskoordinaattorit ja toiminnanjohtajat kokoontuivat kaikki vuoden 2013 aikana Helsingissä.